

Fåsjön

ARBOGAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig
Sjöyta: 10,71 km²
Höjd över havet: 87,8 m
Maxdjup: 20,0 m
Medeldjup: 8,2 m
Omsättningstid: 0,44 år

Kommun: Nora/Lindesberg
Vattendistrikt: Norra Östersjön
Terrängkartan: 11F SV
EU-id: SE660520-145622
Utloppskoordinater: 6605200,1456220
Avrinningsområdets areal: 523,3 km²

Fåsjön. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Fåsjön tillhör Arbogaåns vattensystem och är belägen ca 4 km norr om Nora. Sjön får sitt vatten från flera vattendrag i omgivningen bl.a. Rastälven, Uskenån och Färvilsån. Avvattningen sker via Bornsälven till Norrasjön.

Berggrunden i området runt sjön består i väster av metavulkaniter (leptiter och hälleflinta). I norr finns ett område med pegmatit. I öster och söder löper ett stråk av urkalksten parallellt med stråk av kalileptiter och dacitiska metavulkaniter. Morän är den dominerade jordarten i området. Denna når dock endast bitvis ner till sjön, som istället främst omges av glaciala och postglaciala leror.

Sjön omges av ett brett bälte av jordbruksmark med insprängda partier av löv- och barrskog. Jordbrukslandskapet omges i sin tur huvudsakligen av barrskog av produktionsstyp. Bebyggelse i form av gårdar och fritidshus finns praktiskt taget runt hela sjön. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Fåsjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Fåsjöns avrinningsområde, vars totala area är 523,30 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	391,68	Annan öppen mark	15,94
Sankmark	12,32	Vatten	45,55
Jordbruksmark	22,91	Tätort	0,55
Hyggen	34,35	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Fåsjön provfiskades 1991 varpå nio arter påträffades: abborre, mört, gädda, gers, braxen, benlöja, siklöja, lake och nors. Sjön hyser också ett sparsamt bestånd av öring. Brunshytteöring planterades in i sjön 1986.

Bottenfauna

De glacialrelika kräftdjuren reliktpungräka *Mysis relicta*, taggmärla *Pallasea quadrispinosa* och hoppkräftan *Limnocalanus macrurus* har påträffats i Fåsjön. Den tillrinnande Rastälven och Vasslabäcken, som mynnar i Rastälven, hyser flodpärlmussla.

Växtlighet

Runt hela Fåsjön växer en lövträdsridå. I sjön är växtligheten i allmänhet sparsam. I södra delen och i vissa vikar är den dock mer utvecklad. Växter som rapporterats från sjön är vass, notblomster och olika slingearter.

Övrigt djur- och växtliv

Ca 15 sjöberoende fågelarter har observerats, bl.a. smålom, fiskgjuse, gråtrut.

Vattenkvalitet

Fåsjön är en näringsfattig sjö med betydligt brunfärgat vatten. Sjöns pH-värde är nära neutralt och buffertkapaciteten mot försurande ämnen är god. Vid senaste undersökningen var kvicksilverhalten i mycket hög. Mer information om vattenkemin i Fåsjön finns i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Fåsjön. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	7,1*	7,0-7,2	3	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,20	0,19-0,21	3	2012-2014
Siktdjup (m)	2,9	2,5-3,2	3	2012-2014
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,15**	0,12-0,17	3	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	10	9-11	3	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	376	303-421	3	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	1,14	Medelvärde 3 fiskar		2006

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 73 mg Pt/l.

Statusbedömning

Fåsjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av klorofyll (hög), vattenkemin (hög) och att kvicksilverhalterna i gädda från sjön är mycket höga som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status. Markanvändningen och enskilda avlopp i sjöns närhet indikerar att den kan vara påverkad av övergödning, men detta bekräftas inte av mätningar av vattenkemin och klorofyll. Sjön är reglerad. Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från ekologisk status som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE660520-145622>.

Övervakningsprogram

Fåsjön övervakas inom den samordnade recipientkontrollen för Arbogaån sedan 1974. Fåsjön ingick även i programmet *Profilsjöar* under perioden 1986-91.

Naturvårds- och friluftsintressen

Fåsjön är utpekad som regionalt särskilt värdefull p.g.a. det vackra omgivande landskapet som hyser många kulturhistoriskt betydelsefulla områden och en mycket rik flora. Fåsjön är upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Fåsjöns Fiskevårdsområdesförening.

Mänsklig påverkan

Fåsjön påverkas av diffusa utsläpp från jordbruk samt permanent- och fritidsbebyggelsen i omgivningarna. Runt hela sjön går bilväg, bitvis strandnära. Fåsjön sänktes 1924.

Områdesskydd

I anslutning till Fåsjön finns tre mindre områden med hagmark samt ett med lövbrännelik successionsmark som skyddas genom naturvårdsavtal mellan Skogsstyrelsen och markägaren.

Referenser

[Arbogaåns vattenförbund](#).

[Artportalen](#).

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. Vattenregister/sjöbeskrivning – Fåsjön.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten. Publ. nr: 1990:5.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU, [Databasen för provfiske i sjöar](#).

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI, [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.